

Förslag till handlingsplan för Lunds Överenskommelse

- remissversion 2021 - 2024

Innehåll

Bakgrund och syfte	2
Handlingsplanens struktur	2
Samhällsområden att samverka kring	3
Inkludering.....	3
Hälsosamma levnadsvanor.....	3
Hållbar utveckling med utgångspunkt från Agenda 2030	4
Demokrati, delaktighet och trygghet	5
Samverkan	5
Samverkansprocess	6
Lärande och kunskap	7
Utbildning	7
Organisation och struktur	7
Nämnder och förvaltningar	7
Samverkansgruppen.....	7
Samverkansgruppens storlek	8
Överenskommelsekonferens	8

Bakgrund och syfte

Överenskommelsen mellan Lunds kommun och idéburen sektor i Lund berör hur kommunen och idéburen sektor ska samverka för att tillsammans utveckla olika välfärdsområden i Lund. Överenskommelsen ska leda till att parterna (Lunds kommun och idéburen sektor i Lund) får ökad kunskap om varandras roller, förutsättningar och möjligheter för att på så sätt stimulera till ett positivt, nyfikenhet och öppet samarbetsklimat och ett gemensamt hållbart utvecklingsarbete.

Arbetet med Överenskommelsen initierades av paraplyorganisationen för idrottsföreningar i Lund (PIL) och Lunds ideella föreningars paraplyorganisation med socialt arbete (LIPS). Tillsammans startade Lunds kommun och idéburen sektor ett arbete för att nå en överenskommelse våren 2017 och dokumentet Överenskommelsen antogs av Lunds kommunfullmäktige i januari 2019. I samband med beslutet påbörjades ett arbete med att ta fram en handlingsplan för att implementera och förverkliga dokumentet Överenskommelsens principer och åtaganden.

Syftet med handlingsplanen är att öka samverkan och delaktighet mellan parterna för att leva upp till Överenskommelsens principer och åtaganden och för att tillsammans utveckla välfärdsområden i Lund. Handlingsplanen är också en viktig del i Lunds hållbarhetsarbete. Hållbarhetsarbetet utgår från mänskliga rättigheter och de nationella målen för folkhälsa kopplat till FNs globala hållbarhetsmål. Lunds kommun är sen hösten 2018 en stad för mänskliga rättigheter. Handlingsplanen har tagits fram i bred dialog med idéburen sektor i Lund där föreningar har deltagit i workshops och lämnat idéer kring samverkansområden och möjliga aktiviteter som parterna kan samverka kring.

Handlingsplanens struktur

Handlingsplanens innehåll är följande:

- Prioriterade områden som parterna ska samverka kring.
- Hur processen för samverkan ser ut.
- Utbildning och stöd kring lärande om samverkan.
- Uppföljning och utvärdering.

Handlingsplanen beskriver också vilka förutsättningar som behövs för att utveckla konkreta samarbeten mellan parterna, samt hur ett gemensamt lärande ska kunna utvecklas. Handlingsplanen beskriver inte några detaljerade aktiviteter eftersom varje förvaltning och förening var för sig och tillsammans har att ta ställning till vilka aktiviteter de vill och kan genomföra i relation till handlingsplanens prioriterade områden.

Handlingsplanen berör främst samverkan mellan Lunds kommun och idéburen sektor i Lund. Dock beroende av vilka områden som samverkan utvecklas inom kan även andra aktörer involveras vid behov såsom lärosäten, myndigheter och näringsliv.

Samhällsområden att samverka kring

Tillsammans med idéburen sektor i Lund har nedanstående och prioriterade områden identifierats som är lämpliga för samverkan:

- Inkludering
- Hälsosamma levnadsvanor
- Hållbar utveckling med utgångspunkt i Agenda 2030
- Demokrati, delaktighet och trygghet

De identifierade samhällsområdena är inledningsvis i fokus för samverkan mellan parterna och gäller så länge som handlingsplanen är giltig, det vill säga under 4 år. Handlingsplanen följs upp varje år och revideras efter behov.

De ovannämnda samverkansområdena stämmer i stor utsträckning överens med de prioriterade målområden som finns i programmet *Program för social hållbarhet i Lunds kommun – Ett Lund för alla 2020-2030*. Programmet för social hållbarhet innehåller åtgärder som ska implementeras och följas upp och många av åtgärderna förutsätter samverkan med idéburen sektor.

Inkludering

Inkludering innebär att främja att alla individer i samhället har jämlika förutsättningar att få sina basala behov tillgodosedda såsom bostad, skola, arbete och sjukvård, en meningsfull fritid och möjlighet att delta i samhället utifrån sina förutsättningar.

Samverkan och samarbeten mellan parterna skapar förutsättningar för att främja inkludering, motverka utanförskap och diskriminering, samt ökar möjligheterna till att erbjuda kultur- och fritidsaktiviteter för människor med olika bakgrund, ålder och förutsättningar.

Inriktningen på parternas arbete med inkludering är:

- Utveckla en struktur och organisation för att erbjuda idéburen sektor tillgång till kommunala lokaler när de inte används för den kommunala verksamheten, samt i övrigt verka för att idéburen sektor har tillgång till ändamålsenliga och funktionella lokaler. På så sätt kan fler invånare i Lund tillgodogöra sig samhällsservice och erbjudas tillgång till en meningsfull fritid.
- Samverka kring parternas volontärverksamhet och utveckla kommunens redan befintliga volontärverksamhet. Parterna ska tillsammans arbeta för att rekrytera fler och nya volontärer. Volontärer kan bidra till att invånare i Lund ytterligare kan tillgodogöra sig samhällsservice och därmed få tillgång till en meningsfull fritid.
- Parterna ska tillsammans ansvara för kommunikation och information om idéburen sektor i Lund och därmed verka för att tillgängligheten till föreningslivet ökar.

Hälsosamma levnadsvanor

Goda levnadsvanor och en god hälsa för alla invånare är en förutsättning för att uppnå ett jämlikt samhälle. En bra start i livet, en trygg boendemiljö, möjlighet till försörjning samt goda arbetsvillkor är exempel på faktorer som ökar förutsättningarna för människor att uppnå en god hälsa. Goda levnadsvanor och god hälsa är också en förutsättning för att människor ska kunna tillgodose sig utbildning och inneha ett arbete.

Samverkan och samarbeten mellan parterna skapar förutsättningar för att främja hälsosamma levnadsvanor för alla invånare i Lund. Samverkan kan till exempel beröra att främja fysisk aktivitet, bra kosthållning och att motverka ensamhet och psykisk ohälsa, samt att samverka om förebyggande arbete för att minska bruk och beroende av alkohol, tobak och spel, samt att förhindra alla former av våld, bruk av narkotika och dopning. Möjligheten att kunna ta del av kultur- och fritidsaktiviteter och föreningsverksamhet är en viktig del för att människor ska kunna ha en god hälsa.

Inriktningen på parternas arbete med hälsosamma levnadsvanor är:

- Utveckla, främja och stärka befintliga hälsofrämjande satsningar som sker i Lund. Parterna ska tillsammans ansvara för kommunikation och information om det arbete och de initiativ som finns kring hälsofrämjande satsningar för att tillgängliggöra dessa för fler.
- Utveckla samverkan för att stärka insatser med målsättningen att öka tillgång till studier eller sysselsättning för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden. Idéburen sektor och dess folkbildande funktion har en mycket viktig roll att spela i detta sammanhang för att utbilda och stärka människor. Till exempel är goda språkkunskaper en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig studier och kunna etablera sig på arbetsmarknaden.
- Utveckla samverkansformer mellan parterna som främjar ett hälsosamt liv för alla. Fokus ska finnas på att förebygga ensamhet och psykisk ohälsa.

Hållbar utveckling med utgångspunkt från Agenda 2030

Begreppet hållbar utveckling grundar sig på Brundtland kommissionens (1987) definition: "En hållbar utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". Agenda 2030 innehåller 17 globala mål som berör de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Genom miljöprogrammet *LundaEko II* och *Program för social hållbarhet i Lunds kommun – Ett Lund för alla 2020-2030* arbetar Lund med den miljömässiga och sociala dimensionen för att uppnå ett hållbart Lund.

Samverkan och samarbeten mellan parterna skapar förutsättningar för att uppnå målen och intentionerna i miljöprogrammet *LundaEko II* och *Program för social hållbarhet i Lunds kommun*. Den sociala dimensionen av hållbarhet berörs under de prioriterade områdena inkludering, hälsosamma levnadsvanor och demokrati, delaktighet och trygghet i handlingsplanen.

Inriktningen på parternas arbete med den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling i Lund är:

- Utveckla, främja och stärka befintliga hållbarhetsatsningar som sker i Lund. Parterna ska tillsammans ansvara för kommunikation och information om det arbete och de initiativ som finns kring den miljömässiga dimensionen av hållbarhet för att engagera och tillgängliggöra dessa för fler.
- Utveckla samverkansformer mellan parterna som främjar klimatsmarta lösningar. Fokus ska finnas på bostäder, stadsodling, konsumtion och resor.

Demokrati, delaktighet och trygghet

Delaktighet är ett uttryck för demokrati och är en av de viktigaste hörnstenarna i ett hållbart samhälle. Tilltron till demokratin och samhällsinstanser samt känslan av att kunna påverka sina livsvillkor och samhällets utveckling är en av de viktigaste förutsättningarna för människors hälsa och välmående. Att öka delaktigheten handlar om att ge utrymme för allas röster och att utveckla fungerande former för dialog, medskapande, återkoppling och lärande.

Begreppet trygghet är kopplat till begreppet säkerhet. Säkerhet definieras som den faktiska risken att utsättas för brott, medan trygghet är individens upplevelse av risken. Individens upplevelse av trygghet beror bland annat på rädslan för att utsättas för brott. Den rädslan bygger i sin tur på en känsla av att ha kontroll, tillit till samhället och till andra människor, samt en tro på sin egen förmåga att förhindra brott och att kunna hantera eventuella konsekvenser av att utsättas av ett brott.

Samverkan mellan parterna skapar förutsättningar för att utveckla den lokala demokratin med fokus på att utveckla former för dialog, medskapande, återkoppling och lärande, samt att skapa och främja samverkan för att bidra till ett säkrare och tryggare Lund.

Inriktningen på parternas arbete med demokrati, delaktighet och trygghet är:

- Utveckla metoder och nätverk för dialog och deltagande för att fler invånare i Lund ska få möjlighet att vara med och påverka den lokala demokratin så att de, i förlängningen, kan påverka och förbättra sin egen situation och sina möjligheter. Fokus ska finnas på att nå underrepresenterade grupper som inte deltar i föreningslivet och i det lokala demokratiska samtalet.
- Utveckla samverkan för att främja säkerhet och trygghet i Lund. Parterna ska utveckla och bidra till samverkansinitiativ som är förebyggande för att motverka otrygghet, till exempel alkohol- och drogförebyggande arbete och föräldraskapsstöd. Parterna ska också utveckla, bidra och stötta det arbete som pågår i Lund kring trygghetsskapande åtgärder till exempel grannsamverkan, trygghetsvandringar, nattvandrare. Att erbjuda fler människor tillgång till föreningslivet och en meningsfull fritid är en viktig del i det trygghetsskapande arbetet.
- Samverka kring att en struktur för krishantering tas fram mellan parterna. Idéburen sektor har en central roll för att samhället ska kunna klara av och att möta kriser. Idéburen sektor kan möta människors behov på andra, flexibla och kompletterande sätt än vad de offentliga kan.

Samverkan

Samverkan mellan parterna kan ske på många olika sätt till exempel genom idéburet offentligt partnerskap (IOP), söka gemensamma projekt eller ingå andra samverkansåtaganden. Samverkan mellan parterna kan starta löpande när båda parterna bedömer att ett gemensamt behov finns för att utveckla ett välfärdsområde med utgångspunkt från handlingsplanens prioriterade områden. Represanter för idéburen sektor och för Lunds olika förvaltningar som har en idé till ett samverkansinitiativ kan kontakta sammankallande i samverkansgruppen på mejladressen kommunkontoret@lund.se för att diskutera initiativet och bli sammankopplad med relevanta aktörer.

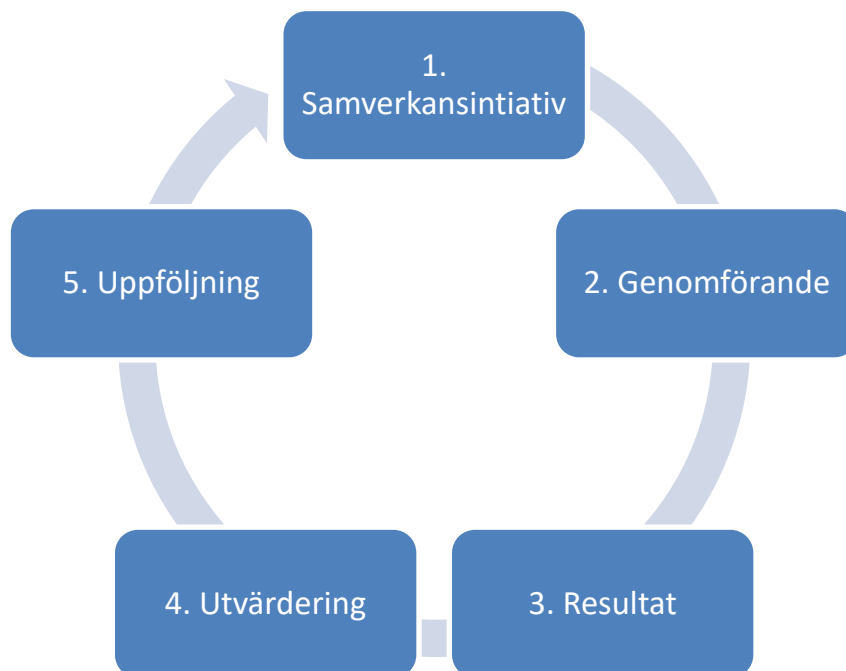
Samverkansinsatserna kan vara kortsiktiga, långsiktiga och involvera två eller flera aktörer. Det viktiga är att det finns konkreta behov och intresserade aktörer som vill samverka för att utveckla ett prioriterat samverkansområde. Varje enskilt samverkansinitiativ ska följas upp och utvärderas efter att det har avslutats för att ta tillvara nyttiga lärdomar inför kommande samverkansinitiativ. Under en fyraårsperiod finns fokus på handlingsplanens prioriterade områden.

Föreningar från idéburen sektor som deltar i samverkansinitiativ tillsammans med Lunds kommun ska vara anslutna till Lunds Överenskommelse.

Samverkansprocess

De olika stegen i en samverkansprocess är:

1. **Samverkansinitiativ** – Samverkansinitiativ mellan parterna kan starta löpande när båda parterna bedömer att ett gemensamt behov finns för att utveckla ett välfärdsområde med utgångspunkt från handlingsplanens prioriterade områden. Vid behov sker matchning med fler aktörer.
2. **Genomförande** - När båda parterna är överens, genomförs samverkansinitiativet genom IOP, projekt eller någon annan samverkanslösning.
3. **Resultat och spridning** – Resultatet av samverkansinitiativet sammanställs och sprids till parterna som är engagerade i Överenskommelsen för att främja lärande och utveckling. Till exempel är Överenskommelsekonferensen (se stycket om organisation och struktur nedan) ett bra tillfälle för kunskapsspridning. Resultatet ska också rapporteras till samverkansgruppen.
4. **Utvärdering** – Varje enskilt samverkansinitiativ ska utvärderas efter att det har avslutats.
5. **Uppföljning och revidering** – Överenskommelsen följs upp och revideras vart fjärde år. Handlingsplanen följs upp varje år och revideras vart fjärde år.

Lärande och kunskap

Utbildning

Utbildning och ett kontinuerligt lärande är en viktig del av Överenskommelsen. Det innebär reflektion, utvärdering och att utveckla nya arbetssätt. Att utveckla matchningen mellan Lunds kommuns förvaltningar och idéburen sektor för att starta samverkansinitiativ, initiera ett processbaserat arbetssätt och utveckla gemensamma plattformar är en del av kunskapsbyggandet. Vidare ska parterna få kunskap om varandras respektive roller och om frågor som berör olika välfärds- och samverkansområden enligt Överenskommelsens och handlingsplanens intentioner.

Utbildningar ska bland annat arrangeras i samband med Överenskommelsekonferensen (se stycket om organisation och struktur nedan). Möjlighet till deltagande i utbildningar som arrangeras av Lunds kommun ska om möjligt erbjudas till representanter för idéburen sektor i Lund.

Organisation och struktur

Nämnder och förvaltningar

Alla nämnder i Lunds kommun ansvarar för att organisera och strukturera samverkan och samarbeten med idéburen sektor med utgångspunkt från handlingsplanens identifierade områden. Varje förvaltning ska utarbeta kontaktvägar för föreningar som vill väcka eller delta i olika samverkansinitiativ med respektive förvaltning.

Samverkan med idéburen sektor kan ske på många olika sätt till exempel genom idéburet offentligt partnerskap (IOP), söka gemensamma projekt eller ingå andra samverkansåtaganden. Förvaltningarna ska upprätta egna rutiner för att kunna förverkliga olika samverkansinitiativ och ska varje år i samband med uppföljningen av handlingsplanen lämna uppgifter om vilka samverkansåtaganden förvaltningen har med idéburen sektor i Lund.

Samverkansgruppen

Samverkansgruppen består av företrädare för Lunds kommuns förvaltningar och idéburen sektor i Lund. Samverkansgruppens syfte är att koordinera Lunds arbete med Överenskommelsen, stödja nämndernas arbete och se till att handlingsplanen implementeras. Samverkansgruppens uppdrag är:

- Träffas två gånger per år för att gå igenom Överenskommelsen och implementeringen av handlingsplanen.
- Verka för att sprida information om Lunds Överenskommelse och handlingsplanens syfte med målsättningen att parterna ska få kunskap om varandras respektive roller.
- Aktivt arbeta för att olika samverkansinitiativ realiserar mellan parterna med utgångspunkt i handlingsplanens prioriterade områden.
- Ansvarar för att identifiera behov av utbildningsinsatser om Överenskommelsen för Lunds kommuns medarbetare och för idéburen sektor i Lund.
- Arrangera en Överenskommelsekonferens vartannat år för att sprida kunskap om pågående samverkansinitiativ och om Överenskommelsen.
- Följa upp och revidera Överenskommelsen vart fjärde år och handlingsplanen varje år, samt revidera handlingsplanen vart fjärde år.

Samverkansgruppens storlek

Samverkansgruppen ska bestå av åtta representanter, fyra från Lunds kommun (kommunkontoret, kultur- och fritidsförvaltningen, socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen) och fyra från idéburen sektor varav en representant ska utses från PIL och en från LIPS.

Överenskommelsekonferens

Vartannat år ska en konferens för Överenskommelsen arrangeras. Alla föreningar/organisationer i Lund, både de som är anslutna till Överenskommelsen och de som inte är det, ska bjudas in, samt ordförande och vice ordförande i Lunds kommuns alla nämnder.

Överenskommelsekonferensen bör också innehålla information om kommunens bidragshanteringssystem, möjlighet att ansöka om projektbidrag, utbildningsinsatser och genomgång av samverkansinitiativ kopplade till Överenskommelsen.